

2014 Yılında Sabah ve Hürriyet Gazetelerinde Yer Alan Oyun ve Oyuncaklarla İlgili Yazıların Ebeveyn Bilgilendirilmesi Açısından İncelenmesi

İSMAİL ÇELİK^a

Geliş Tarihi: 05.08.2016 | Kabul Tarihi: 30.01.2017

Öz: Çalışmada 2014 yılı gazete tirajlarına göre belirlenen Sabah ve Hürriyet gazetelerinde yer alan oyun, oyuncak ve sporla ilgili yazılar incelenmiş, yazıların ebeveyn bilgilendirmesi konusundaki etkisiyle ilgili ise hazırlanan 4 soru çerçevesinde 20 ebeveyn ile görüşme yapılmıştır. Gazete yazıları içerisinde 43 adet oyun, oyuncak ve sporla ilgili yazıya rastlanmıştır. Bu yazıların özellikle alan uzmanları tarafından kaleme alındığı görülmüştür. Ebeveynlerle yapılan görüşmelerde, bu yazıların etkili olduğu vurgulanmış, fakat yeterli olmadığı ifade edilmiştir. Yapılan çalışma, gazetelerin, genel olarak çocuk gelişimi ve eğitimi ve özel olarak ta oyun, oyuncak ve sporla ilgili olarak ebeveyn bilgilendirmesi açısından önemli bir katkı vermesi açısından önemlidir..

Anahtar Kelimeler: Çocuk gelişimi, oyun, oyuncak, spor, iletişim, gazete.

© Çelik, İsmail, "2014 Yılında Sabah ve Hürriyet Gazetelerinde Yer Alan Oyun ve Oyuncaklarla İlgili Yazıların Ebeveyn Bilgilendirilmesi Açısından İncelenmesi", *İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11, 2017, ss. 123-139.

^a Ağrı İbrahim Çeçen Ü. Eğitim F. Temel Eğitim Bölümü
icelik@agri.edu.tr

Investigation of Parental Informations about Games and Toys wherein Sabah and Hürriyet Journal in 2014

İSMAİL ÇELİK

Received: 05.08.2016 | Accepted: 30.01.2017

Abstract: In the study, articles related with game, toys and sports in Sabah and Hürriyet newspapers in 2014 are analyzed and effects of these articles are tried to be understood with interviews with 20 parents within the scope of 4 questionson informing parents. In the articles there are 43 articles related to games, toys and sports. It is seen that these articles were written by experts in the field. In the interviews, parents emphasized that the articles are effective and insufficient. The study is significant in terms of contributing to parents' knowledge in the sense of children development and education in general and of game, toys and sports in specific.

Keywords: Child growth, game, toy, sport, communication, newspaper.

© Çelik, İsmail, "2014 Yılında Sabah ve Hürriyet Gazetelerinde Yer Alan Oyun ve Oyuncaklarla İlgili Yazıların Ebeveyn Bilgilendirilmesi Açısından İncelenmesi", *Iğdır University Journal of Social Sciences*, 11, 2017, pp. 123-139.

Giriş

Oyun, çocukların gelişimi açısından en gerekli faaliyet olarak görülmektedir. Oyun, gündelik hayatın dışında boş zamanlarda yapılan, eğlenceli ve serbest faaliyetler olarak tanımlanmakta ve ilk olarak hayvanlarda ortaya çıktığı kabul edilmektedir. Huizinga'ya göre oyun, kültürden daha eskidir. Bu sebepten dolayı hayatın en mutlu bir şekilde yaşanmasını sağlayacak olan oyun, özellikle çocukların var olan enerjilerini harcamalarını ve yeniden enerji kazanabilecekleri, gündelik yaşam gereksinimlerini de bu şekilde karşılayabilecekleri, özü halen daha belirlenemeyen bir faaliyet olarak ifade edilmektedir (Huizinga, 1995). Bu faaliyetin çocukların hayatında gelişimleri açısından ne denli önemli olduğu bilinmesine rağmen bu konuda eğitim kurumları tarafından yeni yeni programlar oluşturulmaya başlanmıştır. Ebeveyn açısından ele alındığı zaman ise, günümüzde işgücünde kadın istihdamının artması sebebiyle, çocuklarla yeteri kadar zaman geçirilememesi problemi baş göstermiştir. Bu durumun sebeplerinden biri, zaman yetersizliği olmakla birlikte diğer bir sebep de anne babaların çocuklarla nasıl iletişime geçeceklerini bilmemeleridir.

Bir duygu veya düşüncenin çeşitli araçlarla karşısındakine iletimi anlamına gelen iletişim (Oğuzkan, 1981, s. 82), çocuklarda özellikle onların hoşlanacağı hal ve hareketlerle sağlanabilmektedir. Özellikle toplu halde oynanan oyunlar, sosyalleşme sürecinde çocuğun bilişsel dil gelişimini etkileyen en önemli faaliyetlerdir (Sevinç, 2009). Bu sebeple anne babanın -çocuğun gelişiminde önemli bir yer tutan- oyunlar konusunda bilgilencmeleri elzemdir. Bu bilgilencme, özellikle bu konuda yazılan kitaplardan ziyade kısa yazı dizilerinin yer aldığı gazetelerden kolaylıkla edinilmektedir. Gazeteler, çocukların da anne babaları ve çevreleriyle olan iletişimlerini konusunda etkili araçlardır (Kolucki & Lemish, 2011). Bütün bunlar gazetelerde yer alan çocuklarla ilgili yazıların önemini ve belirli bir program çerçevesinde ele alınması gerektiği konusunu gündeme getirmekte-

dir. İşte gazete yazılarının ebeveynlerin oyun konusunda bilgilendirilmeleri amacıyla yapılan bu çalışma, oyun konusunda yapılacak çalışmalara katkı sağlama noktasında önemli görülmektedir.

Amaç

Çalışmanın amacı, medyanın insanlar üzerindeki etkisinden yararlanarak gazetelerde yer alan oyun ve oyuncakla ilgili yazılar yoluyla, ebeveynlerin çocukları ile ilgili konularda yeterli ve nitelikli bir şekilde bilgilendirilmesine katkıda bulunmak ve uzmanların bu tarz yazılarda daha programlı bir şekilde katkı vermesini sağlamaktır. Çocuklar, geleceğin liderleri, yöneticileri olabilecekleri için onların yetişmelerinde medyanın ve özellikle gazetelerin kullanılması, gerek iletişim açısından ve gerekse gelişimleri açısından etkili bir ortam sağlayacağı için bu çalışmanın sonuçları, bu konuda ortaya konulacak programlar açısından önem arz etmektedir.

Yöntem

Araştırma, 2014 yılı gazete tirajlarına göre en yüksek tiraja sahip gazetelerde yer alan çocuk ve oyunla ilgili yazıların, içerik analizi yöntemi kullanılarak incelenmesi şeklinde ortaya konulmuştur. Gazetelerdeki yazılar içerisinde çocuk ve oyun, çocuk ve oyuncak, çocuk ve spor ve gelişim alanlarına göre oyun ve oyuncaklar gibi başlıklar dikkate alınarak veriler elde edilmiş ve bu veriler söz konusu başlıklar altında değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışma ile ilgili olarak tirajlarına göre belirlenen gazeteler, internet ortamında ulaşılarak incelenmiştir. Çocuklarla ilgili haberler genel olarak çıkarılmış olup, özelde ise oyun, oyuncak, spor ve gelişim alanlarına göre oyun ve oyuncaklar başlıkları altında yer alan haberler kategorize edilmiştir. Daha sonra konuyla ilgili olarak medyanın çocuklar konusunda yapmış olduğu bilgilendirmelerin ebeveynlere etkisi konusunda 20 veli ile

görüşmeler yapılmış ve alınan cevaplar tablolar halinde ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Bulgular

2014 yılı tirajlarına göre en yüksek tiraja sahip olan gazeteler Hürriyet ve Sabah olarak tespit edilmiş olup bu gazetelerin 1 Ocak 2014 - 31 Aralık 2014 tarihleri arasındaki sayıları incelenmiş ve bu sayılarda yer alan çocukla ilgili yazıların bebek bakımından çocukların yeteneklerinin keşfine kadar çok çeşitli alanlarda yazılmış olduğuna rastlanmıştır. En fazla üzerinde durulan konunun ise çocuk sağlığı konusu olduğu dikkat çekmektedir. Bu yazılar içerisinde günümüz çocuklarının özellikle kent yaşamının olumsuzluklarından kurtulmaları ve daha mutlu bireyler olarak yetişmeleri açısından oyun ve oyuncaklarla ilgili yazılar kategorize edilerek ele alınmaya çalışılmıştır.

Tablo X. 22 Aralık Pazartesi - 28 Aralık Pazar 2014 Gazete Tirajları

Gazete	Satış Rakamı
Hürriyet	379.865
Sabah	365.347
Toplam	745.212

Tirajları toplamda 745.212 olan iki gazete incelenmiştir. (<http://www.medyatava.com/tiraj/2014-12-29>). Bu rakam toplam ulusal gazeteler içinde yaklaşık % 16'lık bir orana sahip olup, toplam okuyucu kitlesinin önemli bir bölümünü temsil etmektedir. Gazetelerin özellikle kahvehane, pastane ve kütüphane gibi umuma açık yerlerde bulundurulması sebebiyle çok daha fazla insana ulaşması muhtemeldir (Kızılcıca, 2016). Bu kapsamda incelemiş olduğumuz gazetelerde yer alan yazılar, aşağıdaki gibi kategorilere ayrılmıştır:

1. Çocuk ve Oyun
2. Çocuk ve Oyuncak
3. Çocuk ve Spor
4. Gelişim Alanlarına Göre Oyun ve Oyuncaklar

Bu kategoriler, bugün çocukların yaşamında önemli bir yer teşkil ettiğine dair yeni yeni farkındalık oluşturulan oyun ve spor başlıkları altında toplanmıştır. Çünkü çocukların işi oyundur (Piaget, 1962). Bu sebeple ebeveynler de çocukları anlama noktasında oyun bilgilerine sahip olmak ve bunları çocuklarının gelişimi açısından kullanmak durumundadırlar. İşte bu bilgilendirme en kısa, en kolay ve en ucuz bir şekilde gazeteler yoluyla sağlanmaktadır.

Tablo 1. Çocuk ve Oyun

Sıra No	Yazının Konusu	Yayınlandığı Gazete	Yayın Tarihi
1	Oyunlar Çocukların Aynası	Hürriyet	28.03.2014
2	Anne Benimle Dıgıdık Oynar Mısın?	Hürriyet	11.04.2014
3	Oyun Oynayan Çocuk Daha Zeki Oluyor	Hürriyet	20.04.2014
4	Bilgisayar Oyunları Şiddete Eğilimi Artırıyor	Hürriyet	21.04.2014
5	Oyun Deyip Geçmeyin	Hürriyet	22.04.2014
6	Çocuğunuzla Oyun Oynuyor Musunuz?	Hürriyet	12.05.2014
7	Oyunun Çocuk Psikolojisindeki Rolü	Hürriyet	14.05.2014
8	Çocuğunuzu Oyun İle Keşfedin	Hürriyet	30.05.2014
9	Bebeğinizle Gerçekten Oynuyor Musunuz?	Hürriyet	01.07.2014
10	3 Yaş Döneminde Oyun Ve Oyuncak Seçimi	Hürriyet	08.08.2014
11	Çocuklar Eve Kapandı	Hürriyet	25.08.2014
12	Çocuğun Gelişimi İçin Oyun Şart	Hürriyet	29.08.2014
13	Okul Başlayınca Oyun Bitmesin	Hürriyet	13.09.2014
14	Çocuğunuza Oyunla Yemek Yedirin	Hürriyet	17.11.2014
15	Bırakın Minikler Açık Havada Oynasın	Sabah	26.08.2014

16	Oyunlar Çocukların Karakterini Etkiliyor	Sabah	30.11.2014
----	--	-------	------------

Veriler analiz edildiğinde çocuk ve oyun başlığı altında toplam 16 haberin gazetelerde yer aldığı görülmekte, bu haberlerden ikisi Sabah gazetesinde, 14 haber ise Hürriyet gazetesinde yayınlanmıştır. Oyunla ilgili bu yazılar incelendiği zaman alanla ilgili uzmanlar ve pedagoglar tarafından ele alınarak, anne ve babanın oyun konusunda çocukları ile mutlaka ilgilenmeleri tavsiye edilmekte ve neler yapacakları konusunda bilgilendirildikleri görülmektedir. Yayınlanma sıklığına bakıldığında ise en az ayda bir kez olmak üzere ebeveynlere oyun konusunda bilgilendirme yapıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 2. Çocuk ve Oyuncak

Sıra No	Yazının Konusu	Yayınlandığı Gazete	Yayın Tarihi
1	Kız ve Erkek Oyuncağı Ayrımı Yapmayın	Hürriyet	23.03.2014
2	Yaşa Göre Oyuncak Seçimi	Hürriyet	31.03.2014
3	Çocuk Gelişimi İçin Oyuncak Seçimi Nasıl Olmalı?	Hürriyet	02.04.2014
4	On Adımda Oyuncak Güvenliğı	Hürriyet	09.05.2014
5	Oyuncaklar Çocuğun Meslek Seçimini Belirler	Hürriyet	16.05.2014
6	Çocuğunuzu Oyun İle Keşfedin	Hürriyet	30.05.2014
7	Oyuncak Tabancalar Şiddete Yöneltiliyor	Hürriyet	19.06.2014
8	Doğru Zamanda Doğru Oyuncak	Hürriyet	21.07.2014
9	Çocuğunuza Gereğinden Fazla Oyuncak Almayın	Hürriyet	04.08.2014
10	3 Yaş Döneminde Oyun Ve Oyuncak	Hürriyet	08.08.2014
11	Oyuncak Çocuğunuza Verdiğiniz Bir	Hürriyet	02.12.2014

	Rüşvet Olmamalı		
12	Canlısı Gibi Oyunağı Da Alerji Yapıyor	Sabah	02.03.2014
13	En Masum Düşman Oyuncak	Sabah	22.08.2014
14	Plastik Kırtasiye Malzemelerine Dikkat	Sabah	08.09.2014

Çocuk ve oyuncak başlığı altında ise üçü Sabah gazetesinde, 11'i ise Hürriyet Gazetesinde yer almak üzere toplam 14 habere ulaşılmıştır. Bu yazılarda oyuncak seçiminden oyuncak güvenliğine kadar bir çok konuda okuyucuya bilgi verilmeye çalışılmıştır. Özellikle nelerin oyuncak olarak kabul edilmesi gerektiği konusunda velilere uyarılar yapılmıştır. Oyun konusunda en temel gereçlerden biri olan oyuncakların seçimi, gerek sağlık açısından ve gerekse eğitim açısından önemli olmakta, bundan dolayı özellikle çocukların yaşları gözönünde bulundurulmak suretiyle oyuncak seçiminin yapılması söz konusu gazete yazılarında tavsiye edilmiştir.

Tablo 3.Çocuk ve Spor

Sıra No	Yazının Konusu	Yayınlandığı Gazete	Yayın Tarihi
1	Sömestir İçin Tavsiyeler	Hürriyet	17.01.2014
2	Spor Sonrası Bir Bardak Meyve Suyu	Hürriyet	06.07.2014
3	Kalp Hastalıkları Genç ve Sporcularda Ölümcül Oluyor	Hürriyet	03.09.2014
4	Çocuklar Kaç Yaşında Spora Başlayabilir?	Hürriyet	03.12.2014
5	Çocuklarınız Kışında Spor Yapmalı	Hürriyet	16.12.2014
6	Yeni Nesil Okula Daha Kilolu Başlıyor	Sabah	04.02.2014
7	Trend Artık Slow Food	Sabah	13.06.2014
8	Yeni Yıla Sağlıklı Başlayın	Sabah	25.12.2014

Çocuk ve spor konusunda ise toplam 8 habere ulaşılmış olup, bu haberlerin çoğunlukla sömestir ve yaz tatillerinde öğrencilerin fiziksel olarak bir takım sporlarla uğraşmaları yö-

nünde öneriler içerdiği tespit edilmiştir. Oyun, çocuğun yaşındaki ilerlemeye bağlı olarak bir takım kurallar çerçevesinde artık bedeninin fiziksel gelişimi açısından spor halini almaktadır. Bu sebeple özellikle ilkokuldan başlayarak çocuklarımızın sağlıklı beslenmesini de destekleyecek şekilde çeşitli branşlarda spora yönettirmeleri gerektiği konusunda söz konusu yazılarıyla bilgilendirmeler yapılmaktadır.

Tablo 4. Gelişim Alanlarına Göre Oyun ve Oyuncaklar

Sıra No	Yazının Konusu	Yayınlandığı Gazete	Yayın Tarihi
1	Kız ve Erkek Oyunağı Ayrımı Yapmayın	Hürriyet	23.03.2014
2	Oyunlar Çocukların Aynası	Hürriyet	28.03.2014
3	Yaşa Göre Oyuncak Seçimi	Hürriyet	31.03.2014
4	Bebeğinizin Zekasını Geliştirecek Aktiviteler	Hürriyet	05.05.2014
5	Çocuk Gelişimi İçin Oyun Şart	Hürriyet	29.08.2014

Gelişim alanlarına göre oyun ve oyuncaklar başlığı altında ise Hürriyet Gazetesinde yer alan toplam 5 haber yayınlanmıştır. Bu haberler, çocukların yaşları ve gelişimleri dikkate alınmak suretiyle oyuncakların seçilmesine yönelik uyarı ve önerileri içeren haberlerdir. Bu haberlerde özellikle zeka gelişimini sağlayacak olan oyun ve oyuncaklar tanıtılarak, bunların bilişsel gelişim konusundaki etkileri ebeveynlere anlatılmaktadır. Hürriyet Gazetesinde (31.03.2014) yer alan bir yazıda çocuklara oyuncak seçilirken ebeveyn beğeni ve istekleri yerine çocukların gelişim ve yaş düzeylerinin dikkate alınması gerektiği ifade edilerek anne ve babaların bu konuda yapmış oldukları yanlışlara dikkat çekilmiştir. Bu ve bunun gibi diğer yazılarda çocuklar açısından oyun ve oyuncakların değeri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Gazetelerde yer alan genel başlık olan “oyun ve oyuncak-

lar"la ilgili bulgular ortaya konulduktan sonra, bunların etkiliği ile ilgili olarak seçilen velilerle görüşmeler yapılmış ve bu görüşme sonuçları aşağıda paylaşılmıştır. Araştırma çerçevesinde oluşturulan 4 soru, çeşitli mahallelerde ikamet eden 20 veliye yöneltilmiş, bu konudaki görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 5. Çocuk gelişimiyle ilgili araştırma yapıyor musunuz?

Katılımcılar	Evet	Hayır	Kısmen
Ebeveynler	7	8	5
Yüzde	%35	%40	%25

Yapılan görüşmelerden alınan cevaplara bakıldığında katılımcıların %35'inin evet, %40'ının hayır, %25'inin ise kısmen cevabı verdiği görülmektedir. Bu durum çocukların gelişimiyle ilgili çok fazla araştırma yapılmadığının göstergesidir. Araştırma yapan katılımcıların ise genellikle internet kullanmak suretiyle okul öncesi eğitim forumlarından destek aldıkları görülmektedir. Gazetelerin internet sitelerinden de bu konuda yazılan yazıları takip ettiklerini belirten velilerde bulunmaktadır.

Tablo 6. Gazetelerde çocuklar konusunda yazılan yazıların ebeveynlere katkısı hakkında ne düşünüyorsunuz?

Katılımcılar	Katkısı Vardır	Katkısı Yoktur	Kısmen
Ebeveynler	11	7	2
Yüzde	%55	%35	%10

Gazetelerde çıkan çocuklarla ilgili yazıların etkililiği konusunda velilerin %55'i evet %35'i ise hayır cevabını vermiştir. Bu oran, ebeveynlerin çocuklarını yetiştirme konusunda gerekli olan bilgiler açısından gazetelerin önemini ortaya koymaktadır. Veliler, özellikle zaman açısından hızlı ve kolay bir şekilde ulaşabildikleri gazetelerin, ağırlıklı olarak çocuklar konusunda problem durumlarını iyi tespit ederek konuları belirlediklerini ve buna yönelik yazılar ortaya koyduklarını ve bu durumun kendileri açısından oldukça faydalı olduğunu ifade etmişlerdir.

Tablo 7. Medyanın oyun ve oyuncakların seçimi açısından etkisi nedir?

Katılımcılar	Etkilidir	Etkili Değildir	Kısmen Etkilidir
Ebeveynler	12	4	4
Yüzde	%60	%20	%20

Medyanın oyun ve oyuncak seçimi konusundaki etkisine yönelik soruya katılımcıların %60'ı evet %20'si hayır cevabını vermiştir. Ebeveynler, özellikle oyuncak seçiminde televizyon ve gazetelerdeki reklamların ve tanıtımların büyük bir etkisinin olduğunu ifade etmişlerdir. 16 veli, yapılan görüşmelerde medyada yer alan oyuncakların dikkat çekici olması sebebiyle hem kendilerinin hem de çocuklarının bu oyuncakların edinilmesi noktasında ısrarlı davrandıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 8. Medyanın çocuk gelişimi ve eğitimine gereken önemi verdiğini düşünüyor musunuz?

Katılımcılar	Önem Veriyor	Önem Vermiyor	Kısmen
Ebeveynler	2	15	3
Yüzde	%10	%75	%15

Medyanın çocuk gelişimi ve eğitimine gereken önem veriyor mu? sorusuna katılımcıların %10'u evet %75'i hayır %15'i kısmen cevabını vermiştir. Bu oranlar, medyanın çocuk gelişimine gereken önemi vermediğinin bir göstergesidir. Velilerle yapılan görüşmelerde, velilerin medyadan yararlanma noktasında istekli olmalarına rağmen özellikle televizyon başta olmak üzere gazete ve dergilerde çocuklarla ilgili olarak yapılan haberlerin az sayıda olduğu ifade edilmiş, bu konuda yeni programların yapılması hususunda gereken önlemlerin alınması gerektiği vurgulanmıştır.

Tartışma

Elde edilen bulgular çerçevesinde medya iletişim araçlarının çocukların gelişimi ve eğitimi noktasında çok önemli bir

role sahip olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Özellikle çocuklarla ilgili her tür doğru bilginin verildiği ortamlar olan televizyon, radyo, gazete ve dergilerin ebeveynlerin bilgilendirilmesinde etkili olduğu görülmektedir. Özellikle gazetelere bakıldığı zaman günlük ulaştığı okuyucu kitlesi dikkate alındığında bu noktada önemi açıkça ortaya çıkmaktadır. Fakat bu önemine rağmen gazetelerde yer alan çocukla ilgili haberlerin ebeveynlerin bilgi ihtiyacını giderme açısından yetersiz olduğu, velilerle yapılan görüşmeler sonucunda ifade edilmiştir.

Konuyla ilgili olarak yapılan çalışmalarda ortaya çıkan netice, gazetelerin toplumun sorunları ile ilgili olarak en kısa yoldan bilgilendirilmesini sağladığı yönündedir. Halk, ihtiyaç duyduğu bilgilere gazete okuyarak ulaşabilmekte, tercihlerini ve yaşamı için gerekli uygulamaları, aldığı bu bilgiler neticesinde yapabilmektedir. Bu durum, bireylerin çocuklarını yetiştirme noktasında da en temel bilgileri, kitle iletişim araçlarından elde ettiğini göstermekte, oyun ve oyuncakla ilgili haberlerinde ebeveynleri bilgilendirme noktasında etkili olduğu varsayılmaktadır.

Çocuklar, ilerlemek isteyen toplumun sosyal sermayesi olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle ebeveynlerde çocuklarının daha iyi şartlar içerisinde yetişmelerini sağlamak amacıyla, kendilerini çocuk gelişimi ve eğitimi noktasında geliştirme ihtiyacı hissetmektedirler (Kolucki & Lemish, 2011). Bu eğitim ihtiyacı, teknolojik gelişmelerin hızlı yaşandığı bir dönemde medya iletişim araçları ile mümkün olabilmektedir. Medya konusunda yukarıda bahsedilen çalışmalarda (Kaya, 2006; Uçak&Topçu, 2012) ortaya çıkan sonuçlar, ebeveynlerin ihtiyaç duyduğu bilgileri, bu iletişim araçları yoluyla aldığını göstermektedir. Bu araştırmada elde edilen veriler de daha önce yapılan diğer araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir. Ebeveynler, çocuk gelişimi ve eğitimi noktasında ortaya çıkan eksikliklerini özellikle televizyon, internet ve gazetelerden tamaladıklarını ifade etmişlerdir. Çocuklar açısından fiziki gelişme noktasında ise özellikle oyun ve oyuncaklarla ilgili yazıların ebeveynlerin çocuklarla

olan iletişimleri ve onların gelişimlerini iyi bir şekilde tamamlamaları açısından etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Yapılan araştırma sonucunda gazetelerde sayfa sayısı ve konular dikkate alındığı zaman, magazin haberlerinin yanında eğitimsel haberlere de yer verildiği ve özellikle anne babaların okul öncesi dönem çocuklarıyla iletişim kurmaları noktasında sahip olunması gereken bilgi ve deneyimler konusunda oyun ve oyuncakların önemine dair bilgilendirildiği görülmüştür.

Yaklaşık 30 yıl öncesine gidildiğinde medya konusunda sadece televizyonların etkili olduğu görülebilmektedir. Bu etkililik, susam sokağı gibi çeşitli programlar yardımıyla bizzat çocuklarla iletişime geçilerek sağlanmıştır (Kirkorian, Wartella, and Anderson, 2008). Özel televizyonların artmasıyla birlikte anne babalara çeşitli konularda bilgi aktarma için programlar hazırlanmaya başlanmıştır. Bu tür programlar daha sonra diğer medya iletişim araçlarında da yer almış, özellikle gazete sayılarının artmasıyla birlikte gazete fiyatlarındaki düşüş, çocuklara yönelik yazılara da yer verilmesini sağlamıştır. Çocukla ilgili haberlerin ilgi çekici olması sebebiyle çok fazla kullanılması, ebeveyn bilgilendirilmesinin aksine bazen çocuk istismarına sebebiyet verecek bir hal almıştır (Ziyalar, Salihoğlu, 2006). Bu gibi durumların bertaraf edilebilmesi, ancak gazetelerde yer alan haberlerin, çocuk gelişimi ve eğitimi uzmanları tarafından denetlenebilir bir hale getirilmesi ile mümkün olabilir. Böyle bir denetleme mekanizması sayesinde çocuklarla ilgili haberlerin veliler açısından daha değerli olacağı şüphe götürmez bir gerçektir. Ülkemizdeki gazetelerde çıkan oyun, oyuncak ve spor ile ilgili yazıların, 2013 yılında okul öncesi eğitimin güçlendirilmesi için yapılan çalışmalar neticesinde giderek arttığı gözlenmiştir

(http://www.izka.org.tr/files/2013MaliDestek/meb_toplum_temelli_uygulamalar.pdf, 03.08.2016).

Gerek devlet tarafından verilen destek ve gerekse alandaki

uzmanların çabaları sonucunda gazetelerde daha fazla çocuk gelişimi ve eğitimine yönelik yazılar yer almış, ebeveynler, daha nitelikli bilgiye ulaşma imkanı bulmuştur. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın oyun konusunda yapmış olduğu çalışmalar sonucu, ailelerde spor ve oyun bilinci oluşturulmuş, bu çerçevede gazetelerde bu gelişmeleri destekleyerek, bu bilincin gelişmesine katkıda bulunmuştur (<http://okulsportal.gsb.gov.tr/Detail.aspx?pages=/PortalAdmin/Uploads/OkulSportal/Menus/Menu-da94304b1898.html>, 03.08.2016).

Gazetelerde yer alan çocuklarla ilgili yazılar, hemen hemen her konuda ortaya konulmuş, çocukların bütünsel gelişimini destekleyen oyun ve oyuncaklar konusunda da ciddi yazı dizileri hazırlandığı gözlemlenmiştir. Oyunla ilgili yazıların çalışmada ele alınması, okul öncesi dönem çocukları için öğrenmenin temeli olması sebebiyledir. Bu temel, ebeveynlere çocuklarıyla iletişim kurma noktasında ve onların gelişmelerini destekleme noktasında onlara katkı sağlayacaktır. 2014 yılında tirajı yüksek gazetelerden Hürriyet ve Sabah Gazetesinde yer alan yazıların incelendiği çalışmada, dört kategoride toplam 43 yazıya ulaşılmış olup, bu yazıların içerikleri analiz edilmiş ve velilerle yapılan görüşmeler neticesinde söz konusu haberlerin yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmış olsa da, haberlerin çocukların gelişimi ve eğitimi hususunda ebeveynleri bilgilendirme noktasında etkili olduğu ifade edilmiştir.

Ebeveynler, gazetelerde yer alan oyun ve oyuncaklar konusunda yer alan yazıların kendilerini bilgilendirdiğini, oyunlarını öğrenerek çocuklarıyla birlikte oynadıklarını ve daha doğru bir iletişim kurabildiklerini vurgulamışlardır. Bazı ebeveynler de spor ve oyun konusunda dini açıdan bir engelin olduğunu belirtmiş ve oyununun günah olduğunu söylemişlerdir. Bu durum, Çocuk gelişimi konusunda yazılacak yazılarda ve bilgilendirmelerde Diyanet İşleri Başkanlığı'nın da görüşüne yer verilmesinin uygun olacağını göstermektedir. Çünkü dini otoriteler tarafından yapılacak açıklamalar, bazı yanlış bilgilerin

giderilmesi noktasında katkı sağlayacaktır. Gazetelerdeki haberlerin yapılmasında, çocuk hakları çerçevesinde de ortaya konulan ilkelerin göz önünde bulundurularak yayın yapılması gerekmektedir (Unicef, 2007).

Gazetelerin kullanılması noktasında gerek anne babaların ve gerekse çocukların etkili bir şekilde sürecin içerisinde bulunmasında fayda vardır. Diğer medya iletişim araçlarında olduğu gibi özellikle çocuklardaki medya okur yazarlığını artıracak etkinlikler, gazetelerin eğitim açısından kullanılmasına katkı verecektir. Ülkemizin resmi tv kanalı olan TRT Çocuk, çocukların medyayı etkin bir şekilde kullanması ve ebeveynlerin bilgilendirilmesi açısından ortaya konulan çocuk programlarıyla örnek bir uygulama olmuştur. Bu örnek uygulamalara gazetelerde de yer verilmek suretiyle gazetelerin ebeveyn bilgilendirmesi konusundaki etkililiği artırılabilir (Unicef, 2007). Bütün bunlarla birlikte çalışma sonucunda aşağıdaki öneriler sunulabilir:

1. Çocukların hayatında önemli yer tutan oyun ve oyuncaklarla ilgili yayınların üniversitelerde alanla ilgili uzmanlar yardımıyla yazı dizisi olarak gazetelerde yer alması sağlanabilir.

2. Gazetelere ulaşım kolaylığı açısından her okula bu tarz yazılara ağırlık veren gazeteler seçilerek alınabilir (abone olunması)

3. Dönem sonu ve yıl sonu bu gazetelerin öğrencilere ücretsiz olarak verilmesini sağlayacak bir düzenleme yapılabilir

4. Velilerin gazetelere daha kolay ulaşım sağlayabileceği düzenlemelerin yapılması gerekir. Örneğin mahalle muhtarlığı veya cami dernekleri kapsamında velilerin devamlı irtibatla bulunduğu yerlerde gazeteler bulundurulabilir.

5. Fatih Projesi kapsamında dağıtılan tabletlerde gazetelerin özellikle çocuk ve gençlere yönelik olarak yazılmış olan yazılarının erişime açılması sağlanabilir.

6. Her apartman yöneticisi tarafından, apartman

sakinlerinin kararı doğrultusunda istenilen günlük gazete alımı yapılabilir.

Kaynaklar

- Demir, K. (2014). Osmanlı'da Basının Doğuşu ve Gazeteler, *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5,57-88.
- Gazete Tirajları (20.05.2016). <http://www.medyatava.com/tiraj/2014-12-29> adresinden 20.05.2016 tarihinde alınmıştır. <http://canlitv.com/rating/?tur=gazete&tarih=2014-12-22> adresinden 11.05.2016 tarihinde alınmıştır. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Gazete> adresinden 11.05.2016 tarihinde alınmıştır. http://www.izka.org.tr/files/2013MaliDestek/meb_toplum_temelli_uygulamalar.pdf adresinden 03.08.2016 tarihinde alınmıştır.
- Huizinga, J. (2006). *Oyunun Toplumsal İşlevi Üzerine Bir Deneme*. (M. A. Kılıçbay, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Kaya, A. Y. (2002). Dünya'da ve Türkiye'de Basının Gelişimi İle Türk Basınında Sporun Haber Öğeleri Açısından İncelenmesi, *Selçuk İletişim*, 2 (3), 161-167.
- Kaya, R. (1985). *Kitle İletişim Sistemleri*, Sistem: Ankara.
- Kaya, Z. (2006). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, Pegem: Ankara.
- Kızılca, G. K. (2016). Osmanlı/Türk Basın Tarihi Yazımı Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme, *İlefler Dergisi*, 3 (1),71-90.
- Kirkorian, H. L., Wartella, E. A., and Anderson, D. R. (2008). Media and Young Children's Learning, *The Future of Children*. 18 (1), 39-61.
- Kolucki, B., Lemish, D. (November, 2011). *Çocuklarla İletişim*, (Y. Dede - M. Diler, Çev.) Unicef. <http://www.unicef.org.tr/files/bilgimerkezi/doc/%C3%87ocuklarla%20%C4%B0leti%C5%9Fim.pdf> adresinden 02.08.2016 tarihinde alınmıştır.
- Oğuzkan, F. (1981). *Eğitim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Piaget, J. (1962). *Play, Dreams and Imitation in Childhood*. New York: Norton.
- Sevinç, M. (2009). *Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitiminde Oyun*, İstanbul: Morpa.

- Tomal, N., Karadengiz, C., Demirkaya, H. (2008). Gazete Haberlerinin Coğrafya Öğretimindeki Önemi, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (1),73-85.
- Uçak, N. Ö., Topçu, Ö. Ş. (Mayıs 2012). Günlük Yaşamda Bilgi Gereksinimi Ve Halk Kütüphaneleri, 2. *Halk Kütüphaneciliği Sempozyumu: Değişen Dünyada Halk Kütüphaneleri*, 9-12 Mayıs 2012, Bodrum: Bildiriler, Posterler ve Çalıştay Raporları içinde (s. 120-134). Kültür ve Turizm Bakanlığı: Ankara.
- Unicef (2007).Çocuk Hakları Ve Gazetecilik Uygulamaları Hak Temelli Perspektif, Unicef: Dublin Teknoloji Enstitüsü. <http://www.unicef.org.tr/files/bilgimerkezi/doc/Cocuk%20Haklari%20ve%20Gazetecilik.pdf> adresinden 01.08.2016 tarihinde alınmıştır.
- Ziyalar, N., Salihoğlu, S. (2010). 2006 Yılında Cumhuriyet Hürriyet ve Zaman Gazetelerinde Çıkan Mağdur Ve Şüpheli Konumundaki Çocuklara İlişkin Haberler, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 38, 121-140.